

# ÇOCUKLARDA ÜSTÜN ZEKA

Üstün zekâlı çocuğun farkedilip belirlenmesi hem kişisel, psikolojik, sosyal ve akademik yaşamındaki ihtiyaçlarının tespitini hem de gelişimi için uygun adımların planlamasını sağlayacaktır.

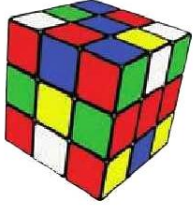
## GIFTED CHILDREN

Noticing and identifying gifted children enable better analysis of their personal, psychological, social and academic needs and helps planning the necessary steps to be taken for their development.

UZMAN KLİNİK PSİKOLOG ZEYNEP ZAT  
DBE DAVRANIŞ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ  
DBE BEHAVIORAL SCIENCES INSTITUTE EXPERT  
CLINICAL PSYCHOLOGIST ZEYNEP ZAT  
NECİP ŞAHİN



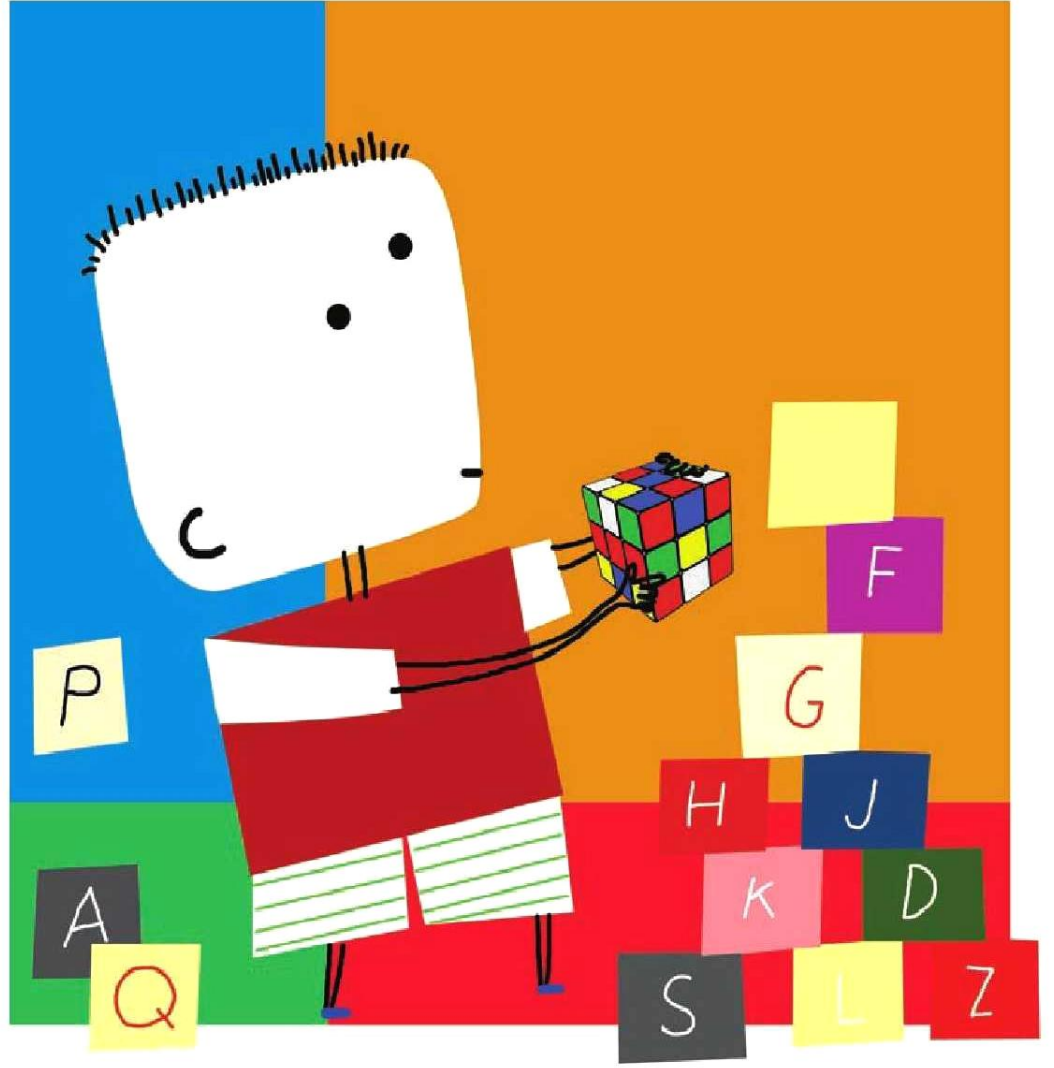




Üstün zekâlı çocuklar genel olarak, dikkatlerini doğumdan itibaren yaşıtlarına göre daha uzun süre odaklayabilirler. Soyut düşünme yeteleri daha gelişmiştir, örneğin kolayca kavram oluşturabilirler. Düşünceleri akıcı, sözcük dağarcıkları geniş ve ezberleme yetenekleri gelişmiş olabilir. Kendi başlarına okumayı öğrenebilir, sayılara, zaman kavramına yaşıtlarından daha erken ilgi duyabilirler. Yeni mekanik aletleri kendileri keşfedebilirlerken, daha yalın öğrenme materyalini seçerler. Başladıkları görevi bitirmeleri için kendilerine şans verilmesini bekler ve iki işi aynı anda yapabilirler. Erken dönemden itibaren daha sağlıklı, fiziksel gelişimleri daha iyi ve duyuları oldukça hassastır. Aile geçmişinde üstün zekâlı bireyler olması da çocuğun üstün zekâsına bir işaret olabilir. Bu özelliklerden bir kaçına sahip olan çocuğun üstün zekâlı olma ihtimali göz ardı edilmemelidir.

### ZEKÂ TESTLERİ

Üstün zekâlı çocukların saptamasında en güvenilir yol, istatistiksel analizler sonucunda geçerli ve güvenilir olduğu bulgulanmış zekâ ►►



### TÜZDER Genel Müdürü Tunahan COŞKUN

Anne babaların yapması gereken en önemli şey; onların diğerlerinden farklı olmadığını, sadece belirli özelliklerinin daha fazla geliştiğini kabul etmektir. Normal çocukların sergilemiş olduğu her davranış üstün çocukların da gösterebileceği asla unutulmamalıdır.

### TÜZDER General Manager Tunahan COŞKUN

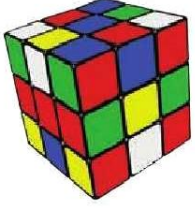
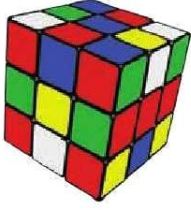
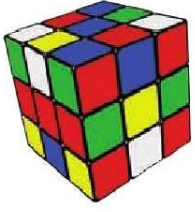
The best thing parents can do is to accept the fact that their gifted children are not very different from other kids but have developed better abilities. We must not forget that gifted children are still children and capable of doing everything a normal child does.

Most of the time gifted children are able to focus their attentions longer than their peers. Their abstract thinking skills are better developed, for instance they can easily create concepts. They may think more fluidly, produce more words and memorize things more easily. They may learn to read by themselves and develop an interest in numbers or the concept of time earlier than their peers. While they are able to discover how to use new mechanical instruments, they prefer less structured learning materials. They expect to be given the chance to complete the tasks they were assigned to and they can multitask. From a very early age on they are physically better developed, healthier and their perceptions are

more sensitive. Having other gifted people in family history may also indicate that the child was gifted. Children demonstrating some of the above traits may be gifted and this possibility should not be overlooked.

### INTELLIGENCE TESTS

The most reliable method of identifying gifted children is to make use of intelligence tests that were proved to be valid and reliable through statistical analysis. While children between the ages of 6 and 16 can take "Wechsler Intelligence Scale for Children" (WISC-R), children between 2 years and 6 months of age and 7 years three months of age are given the "Wechsler Preschool And Primary Scale Of Intelligence" (WPPSI).►►



testlerinin kullanılmasıdır. 6-16 yaş aralığındakiler için "Çocuklar için Weschler Zekâ Testi (WISC-R)" kullanılabilirken, iki yaş altı ay ile yedi yaş üç ay arasındaki çocuklarda Weschler Okul Öncesi ve Birincil Zekâ Ölçeği (WPPSI) uygulanmaktadır. Ancak bir çocuğun üstün zekâlı olup olmadığına karar verirken, yalnızca bu testlerin sonuçları ile yetinmemek gerekiyor. Testlerin yanı sıra, öğretmenlerin ve psikologların değerlendirmeleri de üstün zekâlı olup olmadığını öngörmeye etkilidir. Literatür araştırmaları; İngiltere’de, Amerika ve Çin’de yapılan öğretmen değerlendirmelerinin yönlendirici olduğunu gösteriyor.

### HİPERAKTİVİTE VE ÜSTÜN ZEKÂ

Üstün zekâlıların aşırı duyarlı bir sinir sistemine sahip olmaları, üstün olmayan yaşlılarına göre daha hareketli olmalarına neden olabilir. Ancak "hareketli" diye tarif edilen üstün zekâlı çocukların, hiperaktivite tanısı almış çocuklar ile karıştırılmaması çok önemlidir. Hiperaktivite

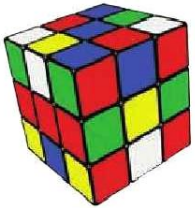


However these tests should not be our sole references when deciding if a child is gifted or not. In addition to intelligence tests the evaluations coming from teachers and psychologists also have an important role in determining if a child is gifted. Literature research shows us that teacher evaluations have been influential in the cases of Britain, USA and China.

### HYPERACTIVITY AND HIGH INTELLIGENCE

The fact that gifted children have an over sensitive nervous system may cause them to be more active than their peers. However it is extremely important not to confuse "active" gifted children with children who were diagnosed with hyperactivity. Children with hyperactivity disorder may find it hard to regulate their behaviors and concentrate on a single activity for a long time. However

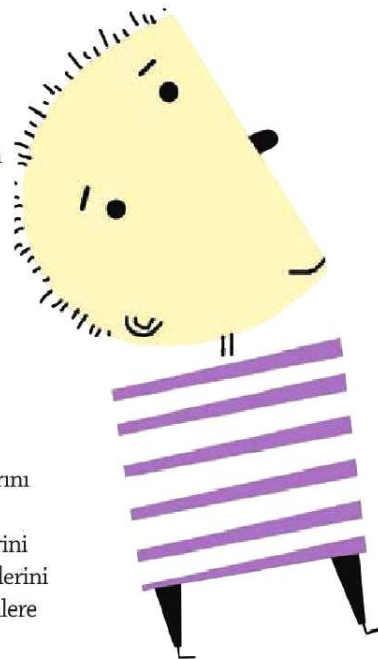




bozukluğu olan çocuklar, davranışlarını düzenlemede ve herhangi bir aktivite üzerinde konsantrasyonlarını uzun süre devam ettirmede güçlü yaşayabilirler. Oysa üstünler, herhangi bir konu ile ilgilendiklerinde bu konu üzerine yoğunlaşabilirler. Hatta meraklı ve istekli olduklarında, ellerindeki konu üzerinde daha uzun süre çalışabilirler. Çocuklarda hiperaktivite bozukluğu olduğundan şüphelenildiğinde mutlaka bu konuda uzmana başvurulmalıdır.

### ÜSTÜN ZEKÂLİ ÇOCUK VE AİLESİ

Ailenin üstün zekâli çocuklarına karşı tutumları, çocuğun akademik, sosyal ve psikolojik gelişimi için çok önemlidir. Ebeveynlerin, çocuklarının üstün zekâli olmasından ileri gelen belirli davranış, duyu ve düşüncelerinin farkında olması, bunları anlamlandırabilmesi ve uygun tepkiler vermesi çok değerlidir. Çocuğun güçlü yanlarını ve yaşatlarını geride bırakan performanslar sergilediği yönlerini belirleyip bu alanlardaki gelişimlerini destekleme konusunda ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. ■



gifted children can concentrate on a single topic if they are interested. Moreover if they are curious and willing they can work on that subject for a longer time. Parents should consult an expert if they think their children have hyperactivity disorder.

### GIFTED CHILDREN AND THEIR FAMILIES

The attitude of the family is of vital importance in the academic, social and psychological development of the gifted child. Having parents who recognize, make sense of and properly react to the specific behaviors, feelings and thoughts of a gifted child is very valuable. Parents should take on the important responsibility of determining their child's superiorities and areas that they excel their peers and support their development in these fields. ■